

Univerzitet u Beogradu

Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Studijski program Defektologija - modul Prevencija i tretman poremećaja ponašanja

Nastavni program (syllabus) za predmet Socijalna politika

Naziv predmeta:	Socijalna politika
Naziv predmeta na engleskom:	Social policy
Nivo studija	Osnovne akademske – II godina (III i IV semestar)
Karakter predmeta	Obavezni predmet
Nedeljni fond časova	2+2
Godišnji fond časova	60+60
Trajanje i raspored nastave	Predavanja: III i IV semestar, ponedeljak 10:30h – 12:00h Vežbe: III i IV semestar, ponedeljak 8:45h – 10:15h.
Broj ESPB	8
Nastavnik	Prof. dr Aleksandar Jugović
Saradnik/Asistent	Ass. msr Dragica Bojetić
Način izvođenja nastave	Predavanja kroz power-point prezentacije, diskusije, izlaganja studenata, rad u malim grupama, upotreba video-materijala, konsultacije kroz individualni mentorski rad.
Način ocenjivanja i vrednovanja predmetnih oblasti	<p><u>Predispitne obaveze – do 70 poena.</u></p> <p>1) Aktivnost na predavanjima – do 10 poena.</p> <p>2) Aktivnost na vežbama – do 10 poena.</p> <p>3) Kolokvijum – do 25 poena: gradivo koje je obuhvaćeno od 1 – 21 ispitnog pitanja. Položen kolokvijum studente oslobođa tog dela gradiva na završnom ispitu.</p> <p>4) Fakultativni usmeni seminar – do 25 poena: studenti koji polože kolokvijum mogu usmeno odgovarati gradivo koje je obuhvaćeno od 22 – 44 ispitnog pitanja. Položen fakultativni usmeni seminar studente oslobođa tog dela gradiva na završnom ispitu.</p> <p>U akademskoj godini održavaju se ukupno dva kolokvijuma (prvi i popravni) i dva fakultativna usmena seminara (prvi i popravni).</p>

	<p>Studenti koji ne polože kolokvijum mogu da izadu na završni usmeni ispit ali tada odgovaraju celokupno gradivo (tri ispitna pitanja) i ne mogu da dobiju ocenu veću od 8.</p> <p>Ispitne obaveze – završni usmeni ispit: od max. 30 do 60 poena, u zavisnosti da li su položeni pismeni kolokvijum i fakultativni usmeni seminar.</p> <p>Izračunavanje ocene:</p> <ul style="list-style-type: none"> do 50 poena = ocena 5 (nije položio) od 51 – 60 poena = ocena 6 (dovoljan) od 61 – 70 poena = ocena 7 (dobar) od 71 – 80 poena = ocena 8 (vrlo dobar) od 81 – 90 poena = ocena 9 (odličan) od 91 – 100 poena = ocena 10 (odličan-izuzetan)
Način polaganja	Kolokvijum, seminar i usmeni ispit.
Kontrola kvaliteta predmeta	Studentska evaluacija, analiza ispunjenosti plana rada, analiza ispitnih rezultata.
Obavezna literatura	<p>1) Aleksandar Jugović, Ana Gavrilović (2020). Osnove socijalne politike. Beograd: Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.</p> <p>2) Aleksandar Jugović (2020). Društveno osetljive grupe: perspektive i politike. Beograd: Partenon i Zavod za udžbenike.</p>
Dopunska literatura	U dogовору са наставником за сваку тематску јединицу која се обрађује на предавањима и вежбама.
Cilj predmeta	Cilj predmeta је да студенти: upoznaju основе социјалне политики као науке и практичне политике; разумеју циљеве, вредности, факторе, моделе, носиоце и preventivni значај социјалне политики; стекну знанja о подручјима социјалне политики а posebno о систему социјалне заштите у Србији; спознају ključna obeležja društveno osetljivih grupa i politika социјалне заштите i социјалног uključivanja.
Ishod predmeta	Studenti treba да: овладају основним социјално политичким pojmovima i konceptima; znaju karakter социјалне политики i система социјалне заштите u Србији; критички оценjuju mere социјалне политики i социјалне заштите; буду osposobljeni da применjuju знанja o društveno osetljivim grupama u programskim aktivnostima организација; razumeju mere социјалне заштите društveno osetljivih (korisničkih) grupa; буду promoteri vrednosti социјалне правде, humanosti i ljudske dobrobiti.

SADRŽAJ PREDMETA SOCIJALNA POLITIKA

I Misija socijalne politike

Pojam, predmet, razvoj i metodologija socijalne politike

Pojam socijalne politike

Kratka istorija razvoja socijalno-političkih delatnosti

Predmet socijalne politike

Odnos socijalne politike i bliskih nauka

Pristupi i metodologija u istraživanjima u socijalnoj politici

Ciljevi socijalne politike

Zadovoljavanje socijalnih potreba

Obezbeđivanje socijalne sigurnosti: socijalne prestacije

Rešavanje socijalnih problema

Smanjenje društvenih nejednakosti: redistribucija jednakosti

Životni standard

Unapređenje kvaliteta života

Socijalna dobrobit i povećanje blagostanja

Humani razvoj

Sreća ili subjektivno blagostanje

Zaštita najboljeg interesa deteta

Socijalni razvoj

Socijalna uključenost

II Oblikovanje socijalne politike

Vrednosni principi socijalne politike

Faktori socijalne politike

Ideologije i modeli socijalne politike

Nosioci socijalne politike

III Kontekst delovanja socijalne politike

Socijalne nejednakosti

Pojam i priroda socijalnih nejednakosti

Opšti teorijski pogledi u razumevanju socijalnih nejednakosti

Ljudska prava

Pojam ljudskih prava

Pravni okviri zaštite ljudskih prava

Kritike i značaj koncepta ljudskih prava

Socijalna isključenost pojedinaca i grupa

Pojam i karakteristike socijalne isključenosti

Socijalno-politički koncepti i indikatori socijalne isključenosti u EU

Oblici socijalne isključenosti

Neke kritike pojma i koncepta socijalne isključenosti

Marginalizacija i diskriminacija

Definisanje i karakteristike marginalizacije

Marginalne zajednice, marginalne grupe i »marginalni čovek«

Pojam i obeležja diskriminacije

Globalizacija, tranzicija i socijalni rizici

Obeležja i socijalne posledice globalizacije

Društvena tranzicija i promene u post-industrijskim društvima

IV Područja socijalne politike

Sistem socijalne zaštite

Definicija, razvoj, ciljevi i principi socijalne zaštite

Prava, sadržaji i usluge u sistemu socijalne zaštite

Nosioci i ustanove socijalne zaštite

Etika socijalne zaštite

Nevladin sektor u pružanju usluga socijalne zaštite

Aktuelni izazovi sistema socijalne zaštite u Srbiji

Sistemi socijalnog osiguranja

Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti

Penzijsko i invalidsko osiguranje

Zdravstveno osiguranje

Zdravstvena zaštita

Pojam zdravlja i definicija zdravstvene zaštite

Zdravstvena delatnost i zdravstvene ustanove

Načela, prava i izazovi zdravstvene zaštite

Finansijska podrška porodici i deci: porodične politike

Pojam i svrha porodičnih politika

Oblici finansijske podrške porodici i deci

Dečiji dodatak

Boravak dece u predškolskim ustanovima

Usklađivanje rada i roditeljstva: plaćena odsustva

Politike stambene podrške

Pojam i oblici politika socijalnog stanovanja

Istorijat stambene politike u Srbiji

Aktuelne politike stambene podrške u Srbiji

Socijalno-politički značaj obrazovanja

Opšti značaj obrazovanja i rizika od neobrazovanosti

Osnovne tačke istorijskog razvoja obrazovanja

Socijalno-politički izazovi savremenog obrazovanja

Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata

Vrednosne osnove politika zaštite vojnih i civilnih invalida rata

Zaštita vojnih invalida rata i njihovih porodica

Prava civilnih invalida rata

Teškoće u ostvarivanju prava ininvalida rata

V Društveno osetljive grupe i politike socijalne zaštite i socijalnog uključivanja

Materijalno neobezbeđene osobe: siromaštvo

Konteksti razumevanja siromaštva

Definisanje i merenje siromaštva

Odnos siromaštvo – socijalna isključenost

Uzroci i posledice siromaštva

Društveni kontekst i osnovna obeležja siromaštva u Srbiji

Globalne politike i strategije suprotstavlja siromaštvo

Politika socijalne pomoći

Osobe izvan procesa rada: nezaposlenost

Rad i zaposlenost

Definicija nezaposlenosti

Višedimenzionalnost nezaposlenosti

Tipovi i opšti uzroci nezaposlenosti

Tržište rada i nezaposlenost u Srbiji

Politike prema nezaposlenosti i zapošljavanju

Osobe u beskućništvu

Pojam i tipologija beskućništva i osoba u beskućništvu

Uzroci beskućništva

Socijalno-demografska i zdravstvena obeležja beskućništva

Subkulture beskućništva

Beskućništvo i društvene devijacije

Politike prema beskućništvu

Migranti

Pojam migracija

Definisanje tipova migracija: osnov migrantskih politika

Savremeni koncepti u razumevanju spoljnih migracija

Uzroci migracija: model faktora „pritiska“ i privlačenja“

Obeležja socijalne isključenosti migranata i izbeglica

Migracije u Srbiji

Politike prema migracijama

„Deca u pokretu“

Pojam i tipovi „dece u pokretu“

Faktori rizika i posledice ugroženog blagostanja kod „dece u pokretu“

Domeni politika socijalnog uključivanja prema „deci u pokretu“

Praksa i procedure zaštite dece u migracijama/izbeglištvu

Deca koja žive i/ili rade na ulici

Definicija dece koja su uključena u život i/ili rad na ulici: deca u uličnoj situaciji

Rizični i rezilijentni faktori za život i rad dece na ulici

Socijalna obeležja i posledice života i rada dece na ulici

Politike zaštite i socijalnog uključivanja dece koja žive i/ili rade na ulici

Porodice sa problemima u odnosima

Pojam funkcionalne i disfunkcionalne porodice

Roditeljsko pravo i prestanak&lišenje roditeljskog prava

Razvod braka: definicija, uzroci, dimenzije, pravni postupak

Nasilje u porodici: pojam, mere, domeni i postupci zaštite

Deca bez roditeljskog staranja

Pojam i karakteristike dece bez roditeljskog staranja

Oblici alternativne zaštite dece bez roditeljskog staranja

Principi i trendovi u politici alternativnog zbrinjavanja dece

Starateljstvo

Usvojenje

Hraniteljstvo (porodični smeštaj)

Domski smeštaj dece bez roditeljskog staranja

Politike prevencije alternativnog zbrinjavanja

Osobe sa ometenošću

Pojam i vrste ometenosti

Karakteristike marginalizacije i diskriminacije osoba sa ometenošću

Deteta s ometenošću i porodica

Istorijska obeležja politika prema ometenosti

Savremene politike prema osobama sa ometenošću

Politike obrazovne inkluzije dece sa smetnjama u razvoju

Socijalna zaštita osoba sa ometenošću u Srbiji

Osobe sa HIV-om i AIDS-om

Pojam i obeležja HIV-a i AIDS-a

Epidemiologija HIV-a u svetu i Srbiji

Društvena značenja HIV-a i AIDS-a: kultura straha i predrasude

Politike prema HIV i AIDS populaciji

Romi

Pojam, poreklo i opšta obeležja Roma

Karakteristike socijalne isključenosti Roma

Opšti pristupi u politikama socijalnog uključivanja Roma

Normativne i strateške osnove socijalnog uključivanja Roma

Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Srbiji

Obrazovna inkluzija Roma

ISPITNA PITANJA - SOCIJALNA POLITIKA

- 1. Pojam, istorija i predmet socijalne politike**
- 2. Socijalna politika: odnos sa drugim naukama, metodologija i važnost izučavanja**
- 3. Ciljevi socijalne politike: zadovoljavanje socijalnih potreba, obezbeđivanje socijalne sigurnosti (socijalne prestacije) i rešavanje socijalnih problema**
- 4. Ciljevi socijalne politike: smanjenje društvenih nejednakosti (redistribucija jednakosti), životni standard i unapređenje kvaliteta života**
- 5. Ciljevi socijalne politike: socijalna dobrobit (povećanje blagostanja), humani razvoj i socijalno blagostanje (koncept sreće)**
- 6. Ciljevi socijalne politike: zaštita najboljeg interesa deteta, socijalni razvoj i socijalna uključenost**
- 7. Vrednosni principi u socijalnoj politici**
- 8. Faktori socijalne politike**
- 9. Ideologije i opšti modeli socijalne politike**
- 10. Savremeni modeli socijalne politike: neoliberalni, socijaldemokratski i korporativistički**
- 11. Nosioci socijalne politike**
- 12. Socijalne nejednakosti**
- 13. Ljudska prava i prava deteta**
- 14. Pojam i karakteristike socijalne isključenosti**
- 15. Socijalno-politički koncepti, indikatori i oblici socijalne isključenosti**
- 16. Pojam, definisanje i karakteristike marginalizacije**
- 17. Pojam i obeležja diskriminacije**
- 18. Globalizacija, tranzicija i socijalni rizici**
- 19. Definicija, razvoj, ciljevi i principi socijalne zaštite**
- 20. Prava, sadržaji, usluge, nosioci i ustavove sistema socijalne zaštite**
- 21. Socijalna zaštita: etika, nevladin sektor i aktuelni izazovi**
- 22. Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja i osiguranje za slučaj nezaposlenosti**
- 23. Penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje**

- 24. Zdravstvena zaštita**
- 25. Finansijska podrška porodici i deci: porodične politike**
- 26. Politike stambene podrške**
- 27. Socijalnopolitička dimenzija obrazovanja**
- 28. Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata**
- 29. Konteksti razumevanja i definisanje siromaštva**
- 30. Odnos siromaštvo - socijalna isključenost i subkultura siromaštva**
- 31. Uzroci i posledice siromaštva i obeležja siromaštva u Srbiji**
- 32. Politike suprotstavljanja siromaštvu i socijalne pomoći**
- 33. Nezaposlenost: definicija, višedimenzionalnost i subkultura**
- 34. Oblici i uzroci nezaposlenosti**
- 35. Tržište rada i nezaposlenost u Srbiji**
- 36. Politike prema nezaposlenosti i zapošljavanju**
- 37. Pojam i tipovi beskućništva**
- 38. Beskućništvo: uzroci, obeležja, subkultura i odnos sa društvenim devijacijama**
- 39. Politike prema beskućništvu**
- 40. Pojam i vrste migracija**
- 41. Spoljne migracije i uzroci migracija**
- 42. Obeležja socijalne isključenosti migranata i migracija u Srbiji**
- 43. Migracione politike: ljudska i migraciona prava, humano upravljanje migracijama, politike prema izbeglim i raseljenim licima i tražiocima azila**
- 44. Migracione politike: politika spajanja porodica, zaštita povratnika po sporazumima o readmisiji, politike prema iregularnim i unutrašnjim migracijama**
- 45. Pojam i tipovi „dece u pokretu“ i faktori rizika**
- 46. Područja politika zaštite „dece u pokretu“ i mere zaštite dece u migracijama**
- 47. Pojam „dece u uličnoj situaciji“ i dečjeg rada**
- 48. Život i rad dece na ulici: rizični faktori, socijalna obeležja i posledice**
- 49. Politike i dobre prakse prema deci koja žive i/ili rade na ulici**
- 50. Obeležja funkcionalne i disfunkcionalne porodice**
- 51. Roditeljsko pravo: pojam, sadržina, načela, prestanak, lišenje**
- 52. Razvod braka: psihosocijalna obeležja i pravni postupak**

- 53. Nasilje u porodici: pojam, oblici, faktori, mere i postupci zaštite**
- 54. Deca bez roditeljskog staranja: pojam, uzroci i oblici alternativne zaštite**
- 55. Principi i trendovi politika alternativnog zbrinjavanja dece**
- 56. Starateljstvo**
- 57. Usvojenje**
- 58. Hraniteljstvo**
- 59. Domski smeštaj dece bez roditeljskog staranja**
- 60. Priroda ometenosti i obeležja marginalizacije i diskriminacije osoba sa ometenošću**
- 61. Porodica i dete sa ometenošću: adaptacija i rizici**
- 62. Politike prema ometenosti: istorijske faze i savremene politike**
- 63. Obrazovna inkluzija i socijalna zaštita osoba sa ometenošću u Srbiji**
- 64. HIV i AIDS: pojam, raširenost i društveni odnos**
- 65. Globalne i nacionalne akcije prema AIDS-u**
- 66. Romi: istorija, demografska obeležja i karakteristike socijalne isključenosti**
- 67. Politike i strategije socijalnog uključivanja Roma u EU i Srbiji**
- 68. Obrazovna inkluzija Roma**

